

فره‌یختگان در فضای مجازی

با رسیدن به دوم اسفند دقیقاً ۳ سال از انتخابات مجلس یازدهم گذشته است.
سنااروز انتخابات مجلس بهانه خوبی است برای آنکه نمایندگان مجلس به‌یاد‌بیاورند چه وعده‌هایی تاکنون به مردم داده‌اند و تکلیف این وعده‌ها چه شده است.
با حداقل به خاطر بیاوردن تکلیف مهم‌ترین وعده‌شان چه شده است.
اگر آنها به خاطر نیابردن مردم هم خوب به خاطر دارند چگونه طیف زیادی از نمایندگان مدام وعده شفافیت آرا را تکرار می کردند.
وعده‌ای که اگر تاکنون عملی می‌شدد، می‌توانست کم‌کم بهانه‌ای قرار گیرد برای اینکه شفافیت‌از سایر دستگاه‌های حکمرانی کشور نیز مطالبه شود.
به‌رحال مجلس که حرف از شفافیت آرا می‌زد به‌یکباره فرمان کج کرد و صحبت از شفافیت همه‌قوا را به میان آورد.
شفافیتی که نه قبل از انتخابات درمورد آن صحبت کرده بود و نه طرح جامع و دقیقی برای اجرایی شدن داد.
بیامی که از ایده جدید مجلس دریافت می‌شدد این بود که یا همه شفاف شوند یا ما هم شفاف نمی‌شویم.
نمایندگان مجلس درحالی‌بار شفافیت را بر دوش همه قوا انداخته‌اند که مردم این وعده را اولین بار با صدایی بلند از زبان آنها شنیده‌اند و توقع دارند اگر قرار است اقدامی هم شود اول از آنها شروع شود.
بهارستان ششبنان اما به‌جای پاسخ به‌مطالبه مردم یک جواب حاشیه‌ای آماده کرده و هر چند وقت یک بار، یک مانور رسانه‌ای روی آن می‌دهند.
جدیدترین نمونه‌نیز تصویب روز گذشته یک اصلاحیه‌برای طرح شفافیت‌قوای سه‌گانه‌است که پیش از این توسط شورای نگهبان رد شده است.
طرح شفافیت قوای سه‌گانه به‌قدری دارای ایراد است که تاکنون چندین بار توسط شورای نگهبان رد شده‌وورد مجمع تشخیص به‌فرایند بررسی نیز نرسانسته کمکی به پیشبرد ایده کلی و غیراجرایی مجلس بکند.
بهارستان ششبنان اما از موضع خود کوتاه نیامده و هر بار با تغییراتی در متن سعی در بدون ایراد جلوه‌دادن متن داشته‌اند اما به‌رحال این تغییرات نتوانسته‌اعضای شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص راقانع کندو درنهایت عدم تایید،به‌سرنوشت تکراری ایده شفافیت‌قوای سه‌گانه تبدیل شده است.
اگرچه برخی نمایندگان مجلس تلاش دارند با متهم کردن شورای نگهبان و مجمع تشخیص به بهانه‌جویی، بار خلف‌وعده خود را بر دوش دیگران بیندازند اما رویکرد شستاب‌زده مجلس در کنار گذاشتن طرح شفافیت آرا و ملزم کردن تمام کشور به شفافیت با استناد به یک طرح پرابهام و چهارماده‌ای خلاف این را اثبات می‌کند.
ایده چهارماده‌ای برای شفاف کردن تمام کشور نشان می‌دهد نمایندگان با نسبت به فرایندهای اجرایی و چالش‌های آن شناختی ندارند و تا تصور خوب جادو بودن از مواد شفافیت قوای سه‌گانه‌دارند که فکر می‌کنند بدون پیش‌بینی سازوکارهای اجرایی و مقدمه‌سازی می‌شود آن را اجرا کرد.

اصلاحات مصوبه شامل چه مواردی است

شورای نگهبان ایراد به ماده ۱ طرح شفافیت قوای سه‌گانه را این‌گونه مطرح کرده است:
«توسعه دامنه این مصوبه به آن دسته از فعالیت‌های موسسات خصوصی عهده‌دار خدمات عمومی که ارتباطی با نظارت‌های حاکمیتی ندارد، معطوف به رفع نیازهای واقعی در قانونگذاری نیست.
نمایندگان مجلس در پاسخ به این

گفت‌وگو

محمد حسن آصفری، نایب‌رئیس کمیسیون شوراها در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

مجلس روی ایرادات طرح شفافیت قوای سه‌گانه اصرار می‌کند

فرهیختگان روز گذشته اصلاح طرح دو فوریتی شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها جهت تأمین نظر شورای نگهبان در دستور کار نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.
پیرامون این جلسه و روند بررسی طرح شفافیت قوای سه‌گانه با محمد حسن آصفری، نایب‌رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی به گفت‌وگو پرداختیم.
آصفری درمورد مسیر حل اختلافات با شورای نگهبان می‌گوید این اصلاحیه قرار است به مجمع تشخیص برود.
همچنین درحالی‌که هیات عالی نظارت به اصلاحات مجلس ایراد گرفته، آصفری پیش‌بینی می‌کند اصلاحات جدید مجلس مورد تأیید مجمع تشخیص قرار گیرد.
این درحالی است که نمایندگان روی نادیده گرفتن برخی از ایرادات اصرار ورزیده و اختلافات بزرگی همچنان باقی مانده است.
با وجود این اختلافات بعید به نظر می‌رسد مصوبه مجلس در مجمع تشخیص به تصویب برسد.
مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

مهم‌ترین ایرادات طرح شفافیت قوای سه‌گانه که مانع از تأیید آن توسط شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام شده است را چه مواردی می‌دانید؟

به نظر من دست‌هایی پشت پرده است که خیلی علاقه ندارند طرح شفافیت عملیاتی و تصویب شود.
دلیل اینکه چرا نمی‌خواهند را نمی‌دانم.
الان هم ولی‌رغم گذشت مدت زیادی متأسفانه نگذاشتند این قانون تصویب شود.
این طرح چندماه است که در مجلس درحال بررسی است.
ایراداتی گرفته شده و اصلاح شده.
ولی دوباره ایراداتی گرفته و اصلاح می‌شود.
اینها نشان دهنده این است که خیلی علاقه‌ای به تصویب این طرح نیست.

با اصلاحاتی که دیروز انجام شد، شرایط تصویب این طرح چه می‌شود؟
این اصلاحات دوباره به مجمع می‌رود و بررسی می‌شود.
البته نهایتاً به نظر من اصلاحات دوباره به مجمع می‌رود و بررسی می‌شود.
البته نهایتاً به نظر من دست‌هایی پشت پرده است که خیلی علاقه ندارند طرح شفافیت عملیاتی و تصویب شود.
دلیل اینکه چرا نمی‌خواهند را نمی‌دانم.
الان هم ولی‌رغم گذشت مدت زیادی متأسفانه نگذاشتند این قانون تصویب شود.
این طرح چندماه است که در مجلس درحال بررسی است.
ایراداتی گرفته شده و اصلاح شده.
ولی دوباره ایراداتی گرفته و اصلاح می‌شود.
اینها نشان دهنده این است که خیلی علاقه‌ای به تصویب این طرح نیست.

یعنی روستاها همچنان ملزم به ارائه گزارش یک‌ساله هستند اما نه به مجلس بلکه به فرمانداری‌ها؟
بله همین طور است.

سیاست

نمایندگان در آستانه ورود به سال چهارم انتخاب شدن‌شان تغییراتی در طرح شفافیت به وجود آوردند

مجلس یازدهم و شفافیت: این داستان ادامه دارد

مختلف خواهد شد.

چرا ایده مبتنی بر کلی‌گویی مجلس رد شد

شفافیت‌آرای نمایندگان که تصویب نشد اما طرحی جایگزینش شد با ایرادات بسیار.
این ایرادات طی چندین رفت‌وبرگشت بین شورای نگهبان و مجلس هنوز برطرف نشده و یکی از علل اصلی آن، این است که مجلس برخی ایرادات وارده بر طرح شفافیت‌قوای سه‌گانه را اصلاً قبول نمی‌کند.
این را چند تن از اعضای کمیسیون شوراها و امور داخلی به «فرهیختگان» گفته‌اند.
شورای نگهبان اولین بار ایرادات این طرح را در ۱۱ خرداد ۱۴۰۱ اعلام کرد.
استفاده از واژگان مبهم و تکراری یکی از مهم‌ترین ایراداتی بود که مورد انتقاد شورای نگهبان قرار گرفت.
شورای نگهبان درباره ایرادات ماده ۱ این طرح اعلام کرد:
«از جهت نحوه نگارش و تکرار دستگه‌های مشمول با عناوین مختلف، از جمله ذکر کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌هاو… بعد از عبارت «کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری» مغایر جزء ۴ بند ۹ سیاست‌های کلی قانونگذاری و در نتیجه مغایر بند ۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.
«ایهام در معنی واژگان ایرادی بود که در دیگر مواد نیز چندین بار تکرار شده و این تکرار چندباره خود گویای میزان عدم دقت طراحان و مواجهه سرسری آنها با طریحی است که قرار است پاسخ آنها به وعده شفافیت آرا باشد.

ایرادات به اینجا هم ختم نمی‌شود و در اصلاحیه‌های بعدی هم مشکلات جزئی‌تری دیده می‌شود؛ ایراداتی که فراتر از واژه و ابهام است؛ ایراداتی مانند عدم منطبق اجرایی.
این طرح بدون هیچ‌گونه پیش‌بینی در مورد ظرفیت اجرایی ارکان مختلف کشوری، در چهار بند بسیاری از این ارکان را ملزم به شفافیت می‌کند.
ما این عدم منطبق را در بسیاری دیگر از طرح‌های مجلس شاهد بوده‌ایم، به طوری که حجم عظیم قوانین اجرایی نشده در کشور، این احتمال را تا حد زیادی به وجود آورده که شفافیت نیز صرفاً به یک قانون کلی تبدیل شده و قبل از رسیدن به مرحله اجرا ذبح شود.
امری که با توجه به کلی بودن مواد طرح شفافیت سه قوه و عدم پرداختن به جزئیات، دست دستگاه‌ها برای عدم اجرایی کردن آن باز گذاشته و بسیار محتمل به نظر می‌رسد.
از سوی دیگر ملزم کردن تمام دستگاه‌های اجرایی به شفافیت کامل امری زمان‌بر بوده در این طرح مشخص نشده که اگر مجلس و دستگاه‌ها بر سر مواردی که ذیل عنوان محرمانگی منتشر نمی‌شود به اختلاف بخورند، چه مدت زمانی برای تعیین تکلیف آن باید لحاظ شود.
عدم توجه به چنین جزئیاتی احتمال اجرایی شدن این طرح را تا حد زیادی کاهش می‌دهد.
بر همین اساس اینکه این طرح چندباره از سوی شورای نگهبان برگشت داده‌شود، امری نه‌تنها طبیعی، بلکه قابل انتظار بوده است و می‌شود گفت مجلس با ارائه طرح شفافیت قوای سه‌گانه عملاً طرح پیشین را که صرفاً مختص مجلس بوده بدون رفع ایرادات کنار گذاشته و یک طرح پرابهام برای همه‌قوا را در دستورکار قرار داده است تا اگر شفافیت مورد اجرا قرار نگرفت درنهایت بهانه‌ای برای رفع مسئولیت وجود داشته باشد و ضربه‌ای به وعده‌های تبلیغاتی نمایندگان فعلی که تعداد زیادی از آنها از کاندیداهای احتمالی انتخابات آتی هستند وارد نشود.

با عنوان شفافیت قوای سه‌گانه در دستورکار قرار گرفت تا افکار عمومی مطمئن شوند برخی نمایندگان شان در خانه ملت قصد دارند صرفاً بار شفافیت آرا را از روی دوش خود بردارند و با درگیر کردن سایر قوا، برای خود در این کوتاهی‌شان در مقابل شفاف کردن آرا، شریک جرم بتراشند.

در همان روزها، با اشاره به مواردی مثل «دست باز و اختیارات هیات‌رئیس‌ه برای یک مدیریت غیرشفاف»، «ارائه درخواست برای غیرشفاف شدن جلسه کمیسیون؛ ساده و در دسترس»، «فرآیند حضور و غیاب نمایندگان همچنان غیرشفاف است»، «مساله میزان حضور نمایندگان در صحن و یک‌ماده دوپهلوا»، «استثناهایی برای شفافیت در ماده ۱۲۲ که بعضاً عجیب به‌نظر می‌رسد» و اشاره به مفاد این ماده از جمله این نکته که در مواردی چهارگانه «اخذ رأی مخفی با ورقه الزامی است» به نقد سازوکارهای پیش‌بینی شده از سوی نمایندگان برای دور زدن شفافیت پرداختیم.
سازوکارهایی که در این ۱۰ مورد اصلی خلاصه می‌شد:
۱-انتخاب اعضای هیات‌رئیس‌ه، حقوق‌دانان شورای نگهبان، نمایندگان مجلس در نهادها و هیات‌ها، مجامع و شوراها و سایر انتخابات راجع به اشخاص، ۲- انتخابات داخلی شعب و کمیسیون‌ها، ۳- رأی اعتماد و عدم اعتماد به وزیران و هیات‌وزیران و رأی عدم کفایت به رئیس‌جمهور و ۴- رأی نسبت به اعتبارنامه نمایندگانی که مورد اعتراض واقع شده‌اند.

نکته تامل‌برانگیزتر از موارد موردنقد اما، حال‌وهوای حاکم بر مجلس در این مدت کم باقی‌مانده از مسئولیت نمایندگان است.
این طور که دیده می‌شود، حداقل در بین بخشی از نمایندگان حوزه‌های انتخابیه پرجمعیت‌تر برخی نمایندگان به‌جای تمرکز بر وعده‌هایی که حدود سه‌سال قبل به مردم دادند، تمام هم و غم‌شان را بر آماده کردن لیست‌ها و تأسیس احزاب یک‌بار مصرف و شب‌انتخاباتی گذاشته‌اند؛ مساله‌ای که نه کمکی به افزایش مشارکت مردم در انتخابات می‌کند و نه گره‌گشای مشکلات متعدد جامعه در مسائل

کنند؛ وجه‌های که شاید بیش از هر چیز، تحت‌تأثیر شعارها و وعده‌های آنان پیش از رسیدن به کرسی‌های سبزرنگ بهارستان و البته کیفیت پیگیری این شعارها و وعده‌ها طی سه‌سال گذشته ساخته شده است.

از خردادماه ۱۴۰۲، مجلس یازدهم تنها یک‌سال فرصت دارد تا یکی از مهم‌ترین وعده‌های خود پیش از آغاز فعالیتش، یعنی شفافیت آرای نمایندگان را به‌طور جدی تعیین تکلیف کند و از بلاتکلیفی در بیاورد؛ اتفاقی که شاید بتواند حداقل بخشی از چهره منفی ساخته‌شده از مجموعه نمایندگان در این دور از پارلمان در میان افکار عمومی را اصلاح کند.
این روزشماری برای تعیین تکلیف طرح شفافیت‌آرای نمایندگان ازسوی رسانه‌ها و اقشار مردم درحالی انجام می‌شود که نمایندگان با رسانه‌ای کردن طرح‌هایی مثل شفافیت قوای سه‌گانه، سعی می‌کنند این پیام را به دنبال‌کنندگان اخبار مجلس مخابره کنند که این طرحی که ما پیگیر آن هستیم، نه‌تنها همان وعده زمستان ۹۸ و ایام انتخابات را محقق می‌کند، بلکه جامع‌تر از آن هم هست.
نکته‌ای که البته کارشناسان درباره آن نظراتی متفاوت از نظر نمایندگان داشتند.
یک‌سال و چندماه پیش و در ۱۲ مهرماه ۱۴۰۰ بود که در «فرهیختگان» با تیتیر «راه‌های دور زدن شفافیت را مسدود کنید» به نقد و بررسی آخرین نسخه طرح شفافیت آرای نمایندگان در آن روزها پرداختیم و از ابهاماتی در این نسخه نوشتیم که اگر برطرف نشسوند، نه‌تنها طرح را در پیچ‌وخم‌های قایل‌پیش‌بینی می‌اندازند، بلکه به کلی شفافیت نیم‌بند وعده داده‌شده ازسوی نمایندگان را هم به رویایی دور و دراز تبدیل خواهد کرد.

طرحی پر از ابهام که به‌نظر می‌رسید نمایندگان صرفاً برای سرگرم کردن افکار عمومی به مفساد آن و پرت کردن حواس‌ها از مطالبه مهم‌شان به تیتیر اخبار آورده‌اند.
البته این درحالی بود که بعد از مدتی، همین طرح نیم‌بند مجلس هم کنار گذاشته شد و چیزی

فرهیختگان سه سال پیش، مثل امروز انتخابات مجلس شورای اسلامی بود و بسیاری از نمایندگان فعلی مجلس شورای اسلامی با وعده شفافیت آرای نمایندگان و مجلس در انتخابات شرکت کرده و رای آوردند، اما امروز عملاً نه‌تنها این طرح تصویب نشده بلکه حتی در تصویب آن گروکشی نیز شده است؛ یا شفافیت همه قوا یا هیچ‌کس.
در همین راستا به بهانه جلسه‌ای که دیروز مجلس برای اصلاح طرح شفافیت قوای سه‌گانه‌داشته، با محمد صالح جوکار، رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی به گفت‌وگو پرداختیم که در ادامه می‌خوانید.

با اصلاحیه‌ای که دیروز مجلس روی طرح شفافیت قوای سه‌گانه اعمال کرد، فکر می‌کنید نظر شورای نگهبان جلب می‌شود؟

ببینید بحثی که دیروز دنبال شد، ایراداتی بود که شورای نگهبان از شورای عالی هیات نظارت گرفته بود.
در ماده یک بحث فعالیت موسسات خصوصی بود که خدمات عمومی ارائه می‌کند، اصلاحات انجام شد.
این موسسات از شمول این قانون مستثنی هستند، اگرچه این فعالیت‌ها با تشخیص کمیته این فعالیت‌ها است که آنجا راجع داده‌شده است.
وقانونی که در این رابطه است که ماده ۲ و ۱۳ صحن بر مصوبات قبلی خودش بود.
در ماده ۴ هم، در بحث گزارش‌گیری مجلس از دستگاه‌ها از شش ماه تبدیل به یک‌سال شد.
روستاها هم که از قبل مستثنی بودند.

ماده ۲ جزه ایرادات شورای نگهبان نبوده است؟
بوده است.
اما کمیسیون بر مصوبات خودش اصرار کرده است.

یعنی این ایراد همچنان باقی است و بین شورای نگهبان و مجلس سر این مساله بحث وجود دارد؟
از نظر ما ایراد نیست چون مصوبه است.

فارغ از بحث جزئیات شفافیت قوای سه‌گانه، اگر قرار باشد تصویب این طرح زمان‌بر باشد، فکر می‌کنید طرح شفافیت آرای نمایندگان تصویب شود؟
ببینید، چیزهایی که مصوب و اصرار شده، باید به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده شود.

اگر مجمع برای تصمیم‌گیری زمان بخواهد چه؟
مجمع زمان نمی‌خواهد، اتفاقاً سریع می‌تواند تصمیم بگیرد.

فره‌یختگان در فضای مجازی

با رسیدن به دوم اسفند دقیقاً ۳ سال از انتخابات مجلس یازدهم گذشته است.
سنااروز انتخابات مجلس بهانه خوبی است برای آنکه نمایندگان مجلس به‌یاد‌بیاورند چه وعده‌هایی تاکنون به مردم داده‌اند و تکلیف این وعده‌ها چه شده است.
با حداقل به خاطر بیاوردن تکلیف مهم‌ترین وعده‌شان چه شده است.
اگر آنها به خاطر نیابردن مردم هم خوب به خاطر دارند چگونه طیف زیادی از نمایندگان مدام وعده شفافیت آرا را تکرار می کردند.
وعده‌ای که اگر تاکنون عملی می‌شدد، می‌توانست کم‌کم بهانه‌ای قرار گیرد برای اینکه شفافیت‌از سایر دستگاه‌های حکمرانی کشور نیز مطالبه شود.
به‌رحال مجلس که حرف از شفافیت آرا می‌زد به‌یکباره فرمان کج کرد و صحبت از شفافیت همه‌قوا را به میان آورد.
شفافیتی که نه قبل از انتخابات درمورد آن صحبت کرده بود و نه طرح جامع و دقیقی برای اجرایی شدن داد.
بیامی که از ایده جدید مجلس دریافت می‌شدد این بود که یا همه شفاف شوند یا ما هم شفاف نمی‌شویم.
نمایندگان مجلس درحالی‌بار شفافیت را بر دوش همه قوا انداخته‌اند که مردم این وعده را اولین بار با صدایی بلند از زبان آنها شنیده‌اند و توقع دارند اگر قرار است اقدامی هم شود اول از آنها شروع شود.
بهارستان ششبنان اما به‌جای پاسخ به‌مطالبه مردم یک جواب حاشیه‌ای آماده کرده و هر چند وقت یک بار، یک مانور رسانه‌ای روی آن می‌دهند.
جدیدترین نمونه‌نیز تصویب روز گذشته یک اصلاحیه‌برای طرح شفافیت‌قوای سه‌گانه‌است که پیش از این توسط شورای نگهبان رد شده است.
طرح شفافیت قوای سه‌گانه به‌قدری دارای ایراد است که تاکنون چندین بار توسط شورای نگهبان رد شده‌وورد مجمع تشخیص به‌فرایند بررسی نیز نرسانسته کمکی به پیشبرد ایده کلی و غیراجرایی مجلس بکند.
بهارستان ششبنان اما از موضع خود کوتاه نیامده و هر بار با تغییراتی در متن سعی در بدون ایراد جلوه‌دادن متن داشته‌اند اما به‌رحال این تغییرات نتوانسته‌اعضای شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص راقانع کندو درنهایت عدم تایید،به‌سرنوشت تکراری ایده شفافیت‌قوای سه‌گانه تبدیل شده است.
اگرچه برخی نمایندگان مجلس تلاش دارند با متهم کردن شورای نگهبان و مجمع تشخیص به بهانه‌جویی، بار خلف‌وعده خود را بر دوش دیگران بیندازند اما رویکرد شستاب‌زده مجلس در کنار گذاشتن طرح شفافیت آرا و ملزم کردن تمام کشور به شفافیت با استناد به یک طرح پرابهام و چهارماده‌ای خلاف این را اثبات می‌کند.
ایده چهارماده‌ای برای شفاف کردن تمام کشور نشان می‌دهد نمایندگان با نسبت به فرایندهای اجرایی و چالش‌های آن شناختی ندارند و تا تصور خوب جادو بودن از مواد شفافیت قوای سه‌گانه‌دارند که فکر می‌کنند بدون پیش‌بینی سازوکارهای اجرایی و مقدمه‌سازی می‌شود آن را اجرا کرد.

اصلاحات مصوبه شامل چه مواردی است

شورای نگهبان ایراد به ماده ۱ طرح شفافیت قوای سه‌گانه را این‌گونه مطرح کرده است:
«توسعه دامنه این مصوبه به آن دسته از فعالیت‌های موسسات خصوصی عهده‌دار خدمات عمومی که ارتباطی با نظارت‌های حاکمیتی ندارد، معطوف به رفع نیازهای واقعی در قانونگذاری نیست.
نمایندگان مجلس در پاسخ به این

گروکشی مجلس شفافیت آرا را به حاشیه راند

بررسی سرانجام ماجرای شفافیت آرای نمایندگان در گفت‌وگو با محمد صالح جوکار، رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس

گروکشی مجلس شفافیت آرا را به حاشیه راند

الان فکر می‌کنید مجمع نظرش چه باشد؟
طبق قانون مجمع باید رسیدگی کند.

بعداگر مجمع این طرح را نپذیرد، برای شفافیت آرای نمایندگان ایده جایگزینی وجود دارد؟
درباره شفافیت آرا همان مصوبه‌ای که قبلاً بوده است را داریم.
شفافیت کل آرا را داریم مگر آنکه آرای صنفی یا منطقه‌ای باشد.
یا در صحن مجلس تصمیم بر این باشد که این آرا به‌صورت رسمی منتشر نشود.

شسیوه شفافیت به چه صورت است؟ اینکه چه جلساتی شفاف باشد، چه جلساتی شفاف نباشد؟
تمام جلسات شفاف است مگر اینکه مغایر با مصوبات شورای عالی امنیت ملی و منافع ملی باشد.

جلسات کمیسیون‌ها هم شفاف می‌شود؟

بله.
فرقی نمی‌کند، چه کمیسیون‌ها چه صحن مجلس، تماماً شفاف می‌شود.
علاوه بر این، قوه قضائیه و قوه مجریه و شوراها و دستگاه‌های اداری و… در کشور شفاف می‌شود.

به عبارت ساده‌تر، باید بگوییم شفافیت آرای نمایندگان در گرو طرح شفافیت قوای سه‌گانه است.

ببینید این قانون است؛ قانون می‌گوید شفافیت قوای سه‌گانه و سایر نهادها.
بنابراین شفافیت [بین اینها] تفاوتی نمی‌کند.
طرح شفافیت قوای سه‌گانه خیلی از موضوعاتش تصویب شده است و این دو مورد باقی مانده هم به مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌رود تا تعیین تکلیف شود.

منظورتان کدام موارد است؟

من عرض کردم که دو موضوع بوده: ماده ۲ و ماده ۳.
مجلس اصرار کرده هیات عالی نظارت و سه قوه باید شفاف باشند.

یعنی اگر ماده ۲ تصویب شود، مجلس هم شفافیت را اعمال می‌کند؟
بله.